„Lucia” printre morminte albe

(Grigore Constantinescu – 20 mai 2007)

Pentru Walter Scott, renumele romanului „Logodnica din Lammermoor” nu depăşeşte ambianţa naraţiunilor din „Ivanhoe” sau „Rob Roy”. Celebritatea sa de necontestat se datorează integral muzicii lui Donizetti, creator care a situat această minunată melodramă în „top ten-ul” liricii mondiale. De aici decurge şi atenţia pe care realizatorii trebuie să o acorde primordial partiturii, ferindu-se pe scenă de simplitate, rutină, versiuni edulcorate sau tălmăciri derutante. Greul cade deci pe umerii interpreţilor, pe „trioul Bermudelor”, unde baritonul împiedică realizarea fericirii din iubire, între soprana şi tenorul care mor din cauza lui. Simplu şi complicat, asemenea cristalului translucid, şlefuit cu artă, spectacolul este supus regulilor celebrităţii tradiţionale, de la care orice abatere riscă sancţionarea.

Ce se poate spune despre stilul interpretativ? Belcanto-ul îşi impune criteriile, de la calitatea vocilor la tehnica şi echilibrul sonorităţilor, frazare, declamaţie şi dinamica flexibilă, expresivă a discursului. Apreciem că primul examen al premierei cu „Lucia” la Opera Naţională, duminică seara, este cel muzical. În principiu, între debutul reprezentaţiei şi final am sesizat corecturi „din mers”, în favoarea ponderării echilibrului sonor pentru o orchestră prea puternică iniţial, sub conducerea lui Adrian Morar, şi un cor oarecum agresiv, ajuns unde aşteptam de-abia la actul al doilea (maestru Stelian Olariu).

Distribuţia a oferit o evoluţie vocală exemplară expresiv şi stilistic pentru Robert Nagy, într-un Edgardo conceput spectral de către regizor. Mihaela Stanciu, a navigat cu cele două faimoase pagini solistice, între performanţă şi pericole, fiind de preferat unele fraze din duete şi ansambluri, unde Lucia era mai aproape de modelul muzical belcantist. Observăm însă neconvingătoare insistenţa pe construcţia nevrotică, ceea ce a ratat expresia exaltantă din „scena nebuniei”. Cu o voce excesiv de puternică, acoperind uneori brutal orchestra, Ionuţ Pascu este baritonul util dramaturgic, chiar dacă stilistic ignoră în Enrico cerinţele donizettiene. Model de maestru, Pompeiu Hărăşteanu oferă încă un Raimondo (al câtelea?) din strălucita sa carieră, iar Teodor Ilincăi ni l-a descopeit pe Arturo, dincolo de simple fraze, de obicei inaudibile, acum strălucitoare. Remarcăm discreţia în compoziţie la Sidonia Nica (Alisa, simbol de Florence Nachtigal „avant la lettre”) şi la Valentin Racoveanu (Normano într-o variantă mai nouă, de Iago pedepsit).

Concepţia regizorului invitat, bulgarul Ognian Draganoff, este greu de acceptat prin intervenţiile sale în conţinutul operei. Ar trebui poate revizuită, într-un dialog de idei cu libretistul Cammarano. Viziunea scenografică semnată de arh. Cătălin Ionescu Arbore îmi pare deosebit de obedientă simbolicelor evaziuni de logică propuse de realizatorul principal.

Trebuie neapărat să ne depărtăm cu ostilitate de autenticitatea capodoperelor, pentru a fi în pas cu contemporaneitatea? „Lucia di Lammermoor” vine să repete insistent întrebarea, după alte experienţe ce au precedat-o în această stagiune.